

Colecția: **secretele bucureștilor**
Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOERESCU, DAN-SILVIU

Povești de iubire și drame amoroase dintr-un trecut pasional : docu-drame și mituri urbane / evocate de Dan-Silviu Boerescu. - București : Integral, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-015-2

821.135.1

© INTEGRAL, 2017

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit la *Societatea Tipografică Filaret S.A.*

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-015-2

Cuprins

POVEȘTI DE IUBIRE ȘI DRAME AMOROASE DINTR-UN TRECUT PASIONAL

Librea imposibilă a Generalului Pavel Khelev și a succedentă	
cu o plumbă în inimă – prețul iubirii și al onoarei însoțite:	
diavolul lui Costache Balș cu Contesa Von Sahlberg	13
pentru frumoasa Natalia Ghica	13
Cel mai urât Crai de Curtea Veche, Pantazi Ghica	27
se sinucide înghițind un pumn de pășule	27
după ce soarta lui e răpusă de scarlatina	43
De dragul unei nepoioace, un student român îl împușcă	53
pe rivalul său în amor, amicul lui Marx și Engels	53
Adevăr sau calomnie? Veronica Măre – orgile cu oferte	57
și o noapte cu Caragiale spre disperarea lui Eminescu	57
sinuciderea „Ingerului blond”	57
Trăgându-l amoros, Ștefan Octavian Iosif – Natalia Negru	57
Cambridge Anglia	57
INTEGRAL reviste de drame	57

Cuprins

În loc de Prefață: Ce făcea Ralú Caragea cu franțuzul, când i-a prins tatăl ei în flagrant delict de amor	7
Iubirea imposibilă a Generalului Pavel Kiseleff și sinuciderea cu opium (sau morfină) a ginerelui său, Alexandru Odobescu, îndrăgostit fără speranță de o femeie cu 31 de ani mai tânără	15
Doi plumbi în inimă – prețul iubirii și al onoarei înșelate: duelul lui Costache Balș cu Conte Von Stolberg pentru frumoasa Natalia Ghica	37
Cel mai urât Crai de Curtea Veche, Pantazi Ghica, se sinucide înghițind un pumn de pastile după ce iubita lui e răpusă de scarlatină	43
De dragul unei nemțoaice, un student român îl împușcă pe rivalul său în amor, amicul lui Marx și Engels	53
Adevăr sau calomnii: Veronica Micle – orgiile cu ofițeri și o noapte cu Caragiale spre disperarea lui Eminescu. Sinuciderea „Îngerului blond”	57
Triunghiul amoros Ștefan Octavian Iosif – Natalia Negru – Dimitrie Anghel... soldat cu o succesiune de drame	81

Când poeziile aleg să se înece de disperare: Gherasim Luca
își încheie viața la 80 de ani, iar Paul Celan își ia viața
după ce juna soție îl acuzase că a vrut
s-o violeze în somn 95

Sinuciderea unui lider comunist: bolnav de sifilis
și combinat cu nepoata, Chivu Stoica își trage un glonț
în cap cu arma de vânătoare a lui Gheorghiu-Dej,
iar Ceaușescu deschide șampania 107

În loc de *Postfață*: „Diabolica Rovena” –
Sinuciderea din dragoste a poetului
Ilarie Voronca, o pagină din
„Manualul perfecte fericiri”(I) 127

Lămuriri bibliografice 135

În loc de *Prefață*: Ce făcea Ralú Caragea cu francezul, când i-a prins tatăl ei în flagrant delict de amor

Domnița Ralú Caragea, mezina domnitorului fana-
riot Caragea, a rămas în istorie drept întemeietoarea
primului teatru profesionist din București, cel de la
„Cișmeaua Roșie”, dar și ca protagonistă a unui mare
scandal diplomatic provocat de idila ei cu trimisul
Franței la București.

Cea care a adus pentru prima dată în Capitală o
trupă de actori greci a fost, însă, nevoită să plece pen-
tru totdeauna din Țara Românească după fuga tatălui
său. De numele domniței Ralú Caragea se leagă apa-
riția primului teatru din Țara Românească în urmă cu
două secole. „O persoană cu inspirații artistice, natură
aleasă, posedând gustul frumosului în cel mai mare
grad, admiratoare a muzicii lui Mozart și a lui Beetho-
ven, hrănită cu scrierile lui Schiller și Goethe”, scrie Ion
Ghica despre cea care a înființat primul teatru din Ca-
pitală. Fiica cea mai mică a domnitorului fanariot Ioan
Gheorghe Caragea nu s-a născut pe pământ românesc.
Ralú Karatzis, după numele primit la naștere, s-a năs-
cut la Constantinopole. Mama sa era Elena Scanevi,
fiica unui bancher din capitala Imperiului Otoman.

8 Când Ioan Gheorghe Caragea a fost învestit în 1812 ca domn fanariot al Țării Românești, copila de numai 13 ani a ajuns și ea la București. A avut parte de o educație aleasă. Cunoștea deja limbile franceză, greacă, germană și turcă și, o dată ajunsă la București, a învățat și limba română. Așa cum o evocă istoricul C. Gane în *Trecute vieți de doamne și domnițe*, Ralú Caragea avea o mare pasiune: teatrul: „Cât despre teatru, acesta nu era pentru Rallou un mijloc de-a petrece; teatrul era pentru ea un fel de-a răsplăti cultura, de-a înălța sufletele celor care trăiau prea lipiți de glie, o înviere a vechii glorie elene, într-un cuvânt aproape o vocațiune, un apostolat. Palatul în care locuia cu familia s-a transformat într-un mic teatru unde lumea bună și iubitoare de cultură se aduna pentru a asista la piese de teatru sau recitări de poezii. Cu decoruri din pânză croită și cu hârtie poleită, domnița a organizat, în 1816, o primă reprezentație teatrală în limba greacă, chiar în apartamentele sale.

La îndemnul tinerei Ralú, domnitorul fanariot Caragea a reorganizat Academia Domnească. Tot la insistențele tinerei, în Țara Românească au fost aduși actori greci care puneau în scenă piese de teatru, într-o sală improvizată la curte. Domnița Ralú a întemeiat astfel prima trupă de teatru profesionist în limba greacă din România. Din pasiunea domniței Ralú a luat naștere primul teatru din București. Ralú a amenajat, pe cheltuiala statului, teatrul de la Cișmeaua Roșie. „S-a zidit la Cișmeaua Roșie un teatru în toată forma, cu parter, cu stale, cu scenă și cu mai multe rânduri de loje, și a trimes pe Aristia la Paris ca

să studieze pe vestitul Talma”, scrie Ion Ghica despre pasiunea domniței.

În 1818, la teatrul domniței Ralú, trupa de actori din Viena puneau în scenă *Hoții* de Friedrich von Schiller și *Italianca în Alger* de Gioacchino Rossini. Când nu erau reprezentații teatrale, în sala amenajată de Domnița se țineau baluri. Domnița găzduia la Cișmeaua Roșie petreceri dansante unde se aduna lumea bună a capitalei. „Domnița Ralú clădi la Cișmeaua Roșie o sală de bal, în care se adunau boierii și cucoanele de petreceau nopțile cele lungi ale iernii”, evocă Nicolae Filimon.

Ioan Gheorghe Caragea a condus ca fanariot Țara Românească vreme de șase ani, deși se spune că ar fi plătit doar pentru trei. A fugit din calea creditorilor otomani pe 29 septembrie 1818 ca să scape de mazi-lire și, foarte probabil, execuție. Cu ajutorul arnăuților, s-a refugiat în Transilvania, la Brașov și a apoi a luat calea exilului, împreună cu întreaga familie. Așa a plecat tânăra Domnița Ralú pentru totdeauna din țara în care adusese teatrul. Până în 1828, familia lui Caragea a trăit în Italia și apoi s-a stabilit la Atena. La insistențele tatălui său, care o surprinsese într-o intimitate păcătoasă cu consulul Franței Ledoulx, Ralú Caragea s-a căsătorit cu un grec pe nume Georgios Argyropoulos, cu care a avut doi copii. La Atena a rămas până la moarte. Teatrul de la Cișmeaua Roșie a mai funcționat până în 1820. A fost distrus de un incendiu în anul 1825. Activitatea teatrală din București a fost reluată abia peste opt ani, în 1833, când Ion Câmpineanu și Ion Heliade Rădulescu au înființat Societatea Filarmonică. (www.adevarul.ro)

Biografia frumoasei Domnițe este, totuși, mult mai complexă. Prințesa Ralú Caragea (1799, Constantinopol-1870, Thonberg, district care astăzi face parte din orașul german Leipzig), a fost o actriță greacă, conducătoare de teatru, traducătoare de piese... dar și participantă la Războiul de Independență al Greciei.

Ralú se trăgea din familia nobilă (fanariotă) Caradja. A fost fiica cea mai mică a domnitorului fanariot Ioan Gheorghe Caragea, domn al Principatului Valahiei (1812-1818). După ce tatăl său a fost investit domn, în septembrie 1812 a venit și Domnița Ralú în Țara Românească. Ruxandra, sora cea mai mare a domniței Ralú, a devenit soția domnitorului Moldovei, Mihail Suțu al II-lea (1819-1821).

În ale sale *Scrisori către V. Alecsandri*, Ion Ghica relatează că Ralú poseda gustul frumosului, fiind o admiratoare a muzicii lui Mozart și a lui Beethoven, hrănită cu scrierile lui Schiller și Goethe. Ea a apelat la câțiva tineri greci, rude și amici din Școala grecească de la Schitul Măgureanu, studenți admiratori ai tragediilor lui Euripide și Sofocle, pentru a pune în scenă câteva piese de teatru. În 1816, cu decoruri din pânză croită și cu hârtie poleită, domnița a organizat în apartamentele sale o mică scenă pe care s-au jucat în limba elenă *Oreste*, *Moartea fiilor lui Brutus* și câteva idile ca *Dafnis și Chloe*.

A întemeiat prima trupă de teatru profesionist din țările române, pentru care a construit și un local special, *Cișmeaua Roșie*, pe actuala Calea Victoriei din București, la 1817. A amenajat un teatru în palatul tatălui său și a sprijinit formarea unei clase de actorie

la Școala Domnească. Ea l-a trimis pe Costache Aristia la Paris pentru a studia declamația și actoria. Tatăl său a extins în 1817 această clasă de actorie, introducând studiul limbilor latină, greacă, franceză, al științelor naturale, matematicii, fizicii, dreptului și literelor.

Deoarece teatrul a avut succes, a organizat o sală pentru publicul larg în București, care s-a numit Teatrul de la Cișmeaua Roșie, situat în colțul Podului Mogoșoaiei și a străzii Fântânei (azi Calea Victoriei și Strada General Berthelot). A fost prima sală de spectacole permanentă din Capitală. La 8 septembrie 1818 aici a avut loc prima reprezentație cu piesa *Italianca din Alger* după opera lui Rossini în interpretarea trupei Teatrului din Viena. În ce privește utilizarea teatrului ridicat de domnița Ralú, atunci când nu se prezentau spectacole, Nicolae Filimon scria în romanul său *Ciocoii vechi și noi*, că „Domnița Ralú clădi la Cișmeaua Roșie o sală de bal, în care se adunau boierii și cucoanele de petreceau nopțile cele lungi ale iernii”.

Deoarece tatăl ei își plătise domnia pentru trei ani și stătuse șase, Ralú a trebuit să-și urmeze părintele și să fugă de creditorii otomani. A trăit în Italia, iar în 1829 s-a stabilit la Atena, unde a trăit cu toată familia.

A finanțat mișcarea Eteria (o parte din avere fusese trimisă la Moscova încă de când tatăl ei era domn al Țării Românești) și a luptat pentru independența Greciei.

Sprijinul acordat de Domnița Ralú artei dramatice a încetat o dată cu fuga lui Caragea, la 29 septembrie 1818. Teatrul a mai fost foarte activ între anii 1818 și 1820, dar a fost distrus de un incendiu în anul 1825.

12 Activitatea teatrală din București a fost reluată abia în 1833, când Ion Cămpineanu și Ion Heliade-Rădulescu au înființat Societatea Filarmonică, al cărei țel declarat era încurajarea dramaturgiei naționale.

Domnița Ralú Caragea a fost personaj principal, în filmul românesc *Zestrea Domniței Ralú* (1971), regia Dinu Cocea. În rolul titular a jucat actrița Aimée Iacobescu, după un scenariu scris de Eugen Barbu și Mihai Opriș.

Personajul *Domnița Ralú Caragea* apare și în alte două filme realizate în același an, 1971, *Haiducii lui Șaptecai* și *Săptămîna nebunilor*, fiind interpretat de aceeași actriță, Aimée Iacobescu. (<https://ro.wikipedia.org>)

La începutul secolului, fiica domnului Ioan Gheorghe Caragea, frumoasa și inteligenta domniță Ralú, surprinsese, însă, Curtea domnească din București prin pasiunea inspirată consulului francez Ledoulx. Atunci însă nu a fost nevoie de intervenția unei puteri străine pentru a zădărnici idila, ca, mai apoi, când Eliza, fata domnitorului Gheorghe Bibescu, se va îndrăgosti de consulul britanic Colquhoun (detalii în *Iubitele lui Bălcescu și alte istorii romanțate ale pașoptiștilor*), fiindcă Vodă Caragea a observat-o primul și a luat măsurile necesare zădărnicii ei, se pare într-un mod violent care a avut ca rezultat chiar rănirea consulului, surprins într-o atitudine compromițătoare, prin intimitatea ei, alături de Domniță.

Inițial, Ledoulx a consiliat-o pe Ralú în ceea ce privește tendințele modei de la Paris, învățând-o să apară la recepții în sandale elegante dar fără ciorapi și arborând coafuri inspirate de cele ale divinităților

sculptate pe frizele Partenonului. Apoi, i-a povestit despre sălile de teatru din Paris și despre spectacolele cu piese de Racine și Corneille în care strălucea marele actor Talma. De aici, se pare, pasiunea Domniței pentru arta scenei și ideea de a-l trimite pe Costache Aristia la studii în orașul cosmopolit. Încetul cu încetul, relația lui Ledoulx cu Ralú s-a transformat din schimb de informații culturale în experiment erotic, consulul fiind precedat de compatriotul său Lagarde, care „se ținea” cu frumoasa văduvă bucureșteană Catinca Slătineanu. Boierii începuseră deja să bârfească, iar Vodă Caragea a prins și el de veste, făcând o criză de isterie când l-a surprins pe Ledoulx în iatacul Domniței, dezmiardând-o pățimaș pe aceasta. Atrăși de scandal, în iatac au năvălit arnăuții, conduși de banul Arghiropol, care l-a atacat cu hangerul pe bietul seducător, care s-a ales cu o rană superficială și, în urma conflictului diplomatic astfel iscat, cu revocarea din post dictată de către temutul Talleyrand, ministrul de externe al lui Ludovic al XVIII-lea, care-l înlocuise pe Napoléon.

Ca să repare onoarea pătată a fiicei sale, Caragea i-a dat-o imperativ de nevastă pe Ralú lui Arghiropol, însoțind solicitarea cu o zestre consistentă, ceea ce l-a făcut pe acesta să accepte ideea cu mare bucurie. Chiar dacă Ralú nu l-a iubit niciodată, s-au înțeles relativ bine și au avut doi copii. La Atena, unde s-a stabilit familia în cele din urmă, Domnița și-a omorât timpul cu felurite însărcinări culturale autoasumate, continuându-și și activitatea de traducătoare, inclusiv din limba dulce a iubitului de altădată, Ledoulx...